

Borçlara Ait Dönemsonu İşlemleri

18

Dönemsonunda işletmenin mali durumunun ve faaliyet sonuçlarının belirlenmesi için para ve sermaye piyasalarından sağlanan mali borçlar ile iş yaşamında senetli ve senetsiz borçlar şeklinde ortaya çıkan borçların işletmeye getirdikleri mali yüklerin saptanması ve işletme ile işletmeden alacaklı olanlar arasında borç-alacak uygunluğunun sağlanması gerekir. Diğer bir ifadeyle dönemsonu sonuçlarının işletmenin dönemsonundaki borçlarının gerçek tutarı ile bu borçların faiz yükünün saptanması gerekir. Bu üniteye önce mali borçlardan banka kredileri, sonra senetsiz borçları gösteren Satıcılar Hesabı ile Borç Senetleri Hesabını ilgilendiren dönemsonu işlemleri genel olarak anlatılacaktır.

Ünitenin daha iyi anlaşılması için "11 Mali Borçlar", "12 Borçlar" ve "15 Dönemsonu İşlemleri" ünitelerini tekrar gözden geçirin ve dönemsonu envanter işlemlerine ilişkin kayıtları yevmiye ve büyük defterde birlikte izleyiniz.

Amaçlarımız

Bu üniteyi okuduktan sonra;

1. İşletmenin bankalardan aldığı krediler ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?
2. İşletmenin satıcılara olan borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?
3. İşletmenin senede bağlı borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır? konularında gerekli bilgi ve becerilere sahip olabilirsiniz.

GENEL AÇIKLAMA

Önceki ünitelerde de açıkladığımız gibi işletmelerin dönemsonunda çıkardıkları genel geçici mizan, dönemsonu bilançosunun ve dönemin gelir tablosunun düzenlenmesine olanak sağlamaz. Söz konusu mali tabloların düzenlenebilmesi için dönemsonu envanter işlemlerinin yapılması gerekir. Dönen Varlıklar ve Duran Varlıklarla ilgili envanter işlemleri bundan önceki ünitelerde ele alındı.

Bu ünite de dönen ve duran varlıkların edinilmelerinde yani finansmanında yararlanılan yabancı kaynaklardan: 1) Banka Kredileri, 2) Senetli ve Senetsiz Ticari Borçlara ilişkin dönemsonu envanter işlemleri açıklanacaktır.

SIRA SİZDE

Dönen ve duran varlıkların finansmanında özkaynakların dışında hangi kaynaklardan yararlanır?

BANKA KREDİLERİ

İşletmenin bankalardan aldığı krediler ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

"Mali Borçlar" başlıklı 11 nolu ünite de ele alındığı gibi "300 Banka Kredileri Hesabı" işletmelerin bankalardan çeşitli şekillerde (açık kredi, maddi teminat karşılığı kredi vb.) sağladıkları kredilerin izlendiği pasif karakterli bir bilanço hesabıdır. Bu hesabın alacak tarafına bankalardan alınan krediler, kredi alınan bu bankalar tarafından işletme adına yapılan ödemeler, çekilen kredilere tahakkuk ettirilen faizler, borcuna ise, işletme adına alacaklı (kredi alınan) bankalara yapılan ödemeler kaydolunur. İşletmelerin bankalara kredi borcu olduğu sürece, bu kredi borcu kadar "Banka Kredileri Hesabı" alacak kalanı verir. Bu hesap, bir büyük defter hesabı olduğundan işletmenin kredi aldığı her bir banka ve şubesi için ayrıca yardımcı hesapların açılması gerekir.

SIRA SİZDE

Banka Kredileri Hesabı hangi bilgileri gösterir?

Bankalardan sağlanan kredilerin dönemsonu işlemlerinde izlenecek yol ve yapılacak işlemler 16. Ünite de ele aldığımız ticari mevduatlar (Bankalar Hesabı) için yapılan işlemlerden farklı değildir. Bu işlemler kısaca şunlardır:

- Öncelikle büyük defter hesabı olan "300 Banka Kredileri Hesabı" ile her bir banka için açılmış olan yardımcı hesapların, düzenlenen yardımcı defter mizanı aracılığıyla ön kontrol işlemi yapılır.
- Sonra, alacaklı yani kredi veren bankalar, işletmeyle banka arasında gerçekleşmiş işlemlerin dökümünü gösteren hesap özetini gönderdiklerinde işletme, bankalardan gelen hesap özetlerindeki bilgi ve verilerle kendi defter ve hesaplarındaki kayıtları karşılaştırır. Farklılıklar varsa, nedeni araştırılır ve gerekli düzeltme kayıtları yapılarak banka ile uygunluk sağlanır.
- Son aşamada ise, alınan krediler nedeniyle bankaların işletme aleyhine tahakkuk ettirerek kredi borçlarına ekledikleri faiz ve komisyonlar bir kez de işletme tarafından hesaplanarak kontrol edilir. Kontrol işleminden sonra sözü edilen faiz giderinin (finansman gideri) kaydı yapılır.

Özetlenen bu işlemlerden sonra, "300 Banka Kredileri Hesabı" ve ilgili yardımcı hesaplar dönemsonu itibariyle işletmenin bankalara olan kredi borçlarını gösterir.

İşletmenin 31.12.200. tarihinde Banka Kredileri Hesabı ve yardımcı hesapları aşağıdaki gibidir:

ÖRNEK

300 BANKA KREDİLERİ HS.			
.		.	
.		.	
.		.	
35.000.000.000		45.000.000.000	
.		.	
.		.	
.		.	
20.000.000.000		25.000.000.000	
.		.	
.		.	
.		.	
20.000.000.000		12.000.000.000	
.		.	
.		.	
.		.	
3.000.000.000		5.000.000.000	

Kredi sağlanan yukarıdaki üç bankanın 31.12.200. tarihi itibariyle gönderdikleri hesap özelleriyle, işletme hesaplarının kontrolü sonucunda şu durumlar belirlenmiştir.

- Vakıflar Bankası B.c/h'tan alınan 1.600.000.000 lira kredinin, kayıtlara 1.500.000.000 lira alınmış gibi geçtiği görülmüştür.
- Kredi alınmak üzere Garanti Bankasına teminat olarak verilen 1.000.000.000 liralık alacak senedinin borçlusunu tarafından adı geçen bankadaki borçlu cari hesaba yatırıldığı; fakat bu işlemin işletmenin kayıtlarına geçmediği anlaşılmıştır.
- Kredi alınan bu üç bankanın işletme aleyhine tahakkuk ettirdikleri faizler şöyledir:

- Vakıflar Bankası B. c/h	1.200.000.000
- Garanti Bankası B. c/h	1.000.000.000
- Yapı ve Kredi Bankası B. c/h	600.000.000

Bu bilgilere göre işletmenin yapacağı düzeltme ve faiz tahakkuku ile ilgili kayıtlar aşağıdadır:

31.12.200.		
100 KASA HS.	100.000.000	
300 BANKA KREDİLERİ HS.		100.000.000
- Vakıflar B.B. c/h		
300 BANKA KREDİLERİ HS.	1.000.000.000	
- Garanti B.B. c/h		
121 ALACAK SENETLERİ HS.		1.000.000.000
- Teminattaki Senetler		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HS.	2.800.000.000	
300 BANKA KREDİLERİ HS.		2.800.000.000
- Vakıflar B.B. c/9	1.200.000.000	
- Garanti B.B. c/9	1.000.000.000	
- Yapı Kredi B.B. c/9	600.000.000	

Yukarıdaki birinci maddede; alınan tutardan 100.000.000 lira eksik kaydedilen banka kredisi tutarı tamamlanmıştır.

İkinci maddede; tahsil edilmiş olan ancak kaydının yapılmadığı anlaşılan senet tahsili işlemi bilanço düzenlenmeden önce farkedilerek envanter kayıtları sırasında kayda alınmıştır.

Yevmiye defterinde yapılan bu dönemsonu kayıtlarının sadece banka kredileriyle ilgili olanlarını büyük ve yardımcı defter hesaplarına geçirelim.

300 BANKA KREDİLERİ HS.			
	.		.
	.		.
	.		.
(31.12)	35.000.000.000	45.000.000.000	(31.12)
	1.000.000.000	100.000.000	
		2.800.000.000	
(31.12)	36.000.000.000	47.900.000.000	(31.12)

Dönemsonu bilançosunun pasif tarafında Banka Kredileri (47.900.000.000 – 36.000.000.000) 11.900.000.000 lira olarak yer alacaktır.

Yardımcı Hesaplar:

Vakıflar Bankası B. c/h		Garanti Bankası B. c/h	
.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.
20.000.000.000	25.000.000.000	12.000.000.000	15.000.000.000
	100.000.000	1.000.000.000	1.000.000.000
	1.200.000.000	13.000.000.000	16.000.000.000
20.000.000.000	26.300.000.000		

Yapı ve Kredi Bankası B. c/h	
.	.
.	.
.	.
3.000.000.000	5.000.000.000
	600.000.000
3.000.000.000	5.600.000.000

Bu işlemlerden sonra Banka Kredileri Hesabının kalanı olan 11.900.000.000 lira her bir banka itibarıyla şöyle olacaktır:

Vakıflar Bankası B. c/h	6.300.000.000
(26.300.000.000 - 20.000.000.000)	
Garanti Bankası B. c/h	3.000.000.000
(16.000.000.000 – 13.000.000.000)	
Yapı ve Kredi Bankası B. c/h	2.600.000.000
(5.600.000.000 – 3.000.000.000)	
TOPLAM	11.900.000.000

SENETSİZ VE SENETLİ TİCARİ BORÇLAR

Satıcılar Hesabı

İşletmenin satıcılara olan borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

Bilindiği gibi "320 Satıcılar Hesabı", işletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçların izlendiği hesaptır.

Bu hesap, kredi ile alınan mal ya da yararlanılan hizmet nedeniyle alacaklarıdır. Bu borçların her ne şekilde olursa olsun, ödenmeleri sonucu borçlanırlar. Hesabın alacak kalanı, satıcılara henüz ödenmemiş senetsiz borçları gösterir.

Satıcılar Hesabının borç ve alacak taraflarına hangi işlemler yazılır ve hesabın kalanı neyi gösterir?

SIRA SİZDE

Satıcılar Hesabı ile ilgili olarak yapılacak dönemsonu işlemlerinin ilk aşamasında her satıcı için açılan yardımcı hesaplarla büyük defter hesabı olan "320 Satıcılar Hesabı" arasında uygunluk sağlanır.

Hesap dönemi sonunda alacaklı işletmeler (satıcılar), borçlu işletmelere aralarında uygunluk (mutabakat) sağlamak için hesap özeti gönderirler. Eğer, satıcı işletme hesap özeti göndermemişse, borçlu işletmenin kendi hesaplarının bir özeti göndermesi doğru olur. Hesapların karşılaştırılması sonucunda bir uyumsuzluk ortaya çıkarsa, nedeni araştırılır. Bulunan nedene göre düzeltmeler yapılır.

İşletmenin 31.12.200. tarihinde Satıcılar Hesabı ve yardımcı hesapları aşağıdaki gibidir:

ÖRNEK

320 SATICILAR HESABI	
.	.
.	.
.	.
(31.12) 650.000.000.000	800.000.000.000 (31.12)

Yardımcı Hesaplar:

Emir Ltd. Şti. c/h		Anadolu A.Ş. c/h	
.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.
200.000.000.000	300.000.000.000	190.000.000.000	200.000.000.000

Burak Ticaret işl. c/h		Arda Ticaret İşl. c/h	
.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.
140.000.000.000	150.000.000.000	120.000.000.000	150.000.000.000

Yukardaki satıcı işletmelerle yapılan hesap karşılaştırmaları sonunda şu durumlar saptanmıştır:

- Satıcı Emir Limited Şirketinden kredili mal alışını nedeniyle doğan 1.000.000.000 liralık borç, yanlışlıkla "120 Alıcılar" Hesabına ve bu hesabın Fevzi Yılmaz yardımcı hesabına alacak kaydedilmiştir.
- Satıcı Anadolu Anonim Şirketinden satın alınan 500.000.000 liralık mala ait kayıt unutulmuştur.
- Satıcı Burak Ticaret İşletmesinden 200.000.000 liralık alış iskontosuna hak kazanılmıştır.
- Arda Ticaret İşletmesine olan borcun 300.000.000 lirası için söz konusu işletmeye ciro edilen aynı nominal değerdeki alacak senedinin kaydı unutulmuştur.

Bu bilgilere göre işletmenin yapacağı unutulmuş ve düzeltme kayıtları aşağıdadır:

31.12.200.		
120 ALICILAR HS.	1.000.000.000	
- Fevzi Yılmaz		
320 SATICILAR HS.		1.000.000.000
- Emir Ltd. Şti		
153 TİCARİ MALLAR HS.	500.000.000	
320 SATICILAR HS.		500.000.000
- Anadolu A.Ş.		
320 SATICILAR HS.	200.000.000	
- Burak Ticaret İşl.		
153 TİCARİ MALLAR HS.		200.000.000
320 SATICILAR HS.	300.000.000	
- Arda Ticaret İşl.		
121 ALACAK SENETLERİ HS.		300.000.000
- Cüzdandaki Senetler		

DÜŞÜNELİM

Yukarıda yapılan muhasebe kayıtlarının anlamı nedir?

İlk madde: Dönem içinde hatalı olarak alacaklandırılan "120 Alıcılar Hesabı", burada borçlandırılarak düzeltilmiş; olması gereken doğru hesap "320 Satıcılar Hesabı" alacaklandırılmıştır.

İkinci madde: Dönem içinde kaydı unutulmuş satın alma işlemi dönemsonunda saptanarak, kayda alınmıştır.

Üçüncü madde: Satıcı işletmeden elde edilen iskonto satıcıya olan senetsiz ticari borçlarda iskonto tutarı kadar azalma meydana getirir, bu da satın alınan ticari malların maliyetini azaltacağından satıcılara olan borcu azaltmak için Satıcılar Hesabı borçlandırılmış, aynı zamanda maliyeti azaltmak için de Ticari Mallar Hesabı alacaklandırılmıştır.

Dördüncü madde: Bu madde, dönem içinde yapılması gereken ancak unutulmuş bir kaydın, dönemsonunda yapılmasıdır.

Yevmiye defterine yapılan bu dönemsonu envanter kayıtlarının sadece satıcılara olan senetsiz borçlarla ilgili olanlarının büyük defter ve yardımcı hesaplarına geçirilmesi durumunda Satıcılar Hesabı ile bu hesabın yardımcı hesaplarındaki durum aşağıdaki gibi olacaktır:

320 SATICILAR HS.			
	.	.	
	.	.	
	.	.	
(31.12)	650.000.000.000	800.000.000.000	(31.12)
	200.000.000	1.000.000.000	
	300.000.000	500.000.000	
(31.12)	650.500.000.000	801.500.000.000	(31.12)

Yardımcı Hesaplar:

Emir Ltd.Şt. c/h		Anadolu A.Ş. c/h	
.	.	.	.
.	.	.	.
200.000.000.000	300.000.000.000	190.000.000.000	200.000.000.000
	1.000.000.000		500.000.000
200.000.000.000	301.000.000.000	190.000.000.000	200.500.000.000
Burak Ticaret c/h		Arda Ticaret c/h	
.	.	.	.
.	.	.	.
140.000.000.000	150.000.000.000	120.000.000.000	150.000.000.000
200.000.000		300.000.000	
140.200.000.000	150.000.000.000	120.300.000.000	150.000.000.000

Dönemsonu bilançosunun pasif tarafında Satıcılar (650.500.000.000 – 801.500.000.000) 151.000.000.000 lira olarak yer alacaktır. Bu işlemlerden sonra Satıcılar Hesabının kalanı olan 151.000.000.000 lira borcun herbir satıcıya göre durumu şöyle olacaktır:

Emir Ltd.Şti.	101.000.000.000
(301.000.000.000 – 200.000.000.000)	
Anadolu A.Ş.	10.500.000.000
(200.500.000.000 – 190.000.000.000)	
Burak Ticaret	9.800.000.000
(150.000.000.000 – 140.200.000.000)	
Arda Ticaret	29.700.000.000
(150.000.000.000 – 120.300.000.000)	
	151.000.000.000

Satıcılar Hesabı dönemsonunda nasıl bir kontrole tabi tutulur?

SIRA SİZDE

BORÇ SENETLERİ HESABI

İşletmenin senede bağlı borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

İşletmenin borç senetlerinin, yetkililerce imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçeler olduğunu ve işletmenin senede bağlı olan bu borçlarının "321 Borç Senetleri Hesabı"nda izlendiğini 12. ünite de incelemiştik. Borç Senetleri Hesabının alacağına senetli borçlar nominal (senet üzerinde yazılı olan) değerleriyle kaydedilir.

Borç senetleri ödendikçe Borç Senetleri Hesabı borçlandırılır. Bu nedenle hesabın herhangi bir tarihteki alacak kalanı, işletmenin ödemesi gereken borç senetlerinin nominal değerleri toplamını gösterir.

SIRA SİZDE

Borç Senetleri Hesabının borç ve alacak taraflarına hangi işlemler kaydedilir ve hesabın kalanı neyi gösterir?

Borç Senetleri Hesabı ile ilgili dönemsonunda yapılacak işlemler; hesabın doğruluğunu sağlamak ve hesabın alacak kalanı olarak görülen senetli borçların hangi değer üzerinden bilançoda gösterileceğine karar vermek ve verilen karara göre dönemsonu muhasebe işlemlerini yapmaktır.

Borç Senetleri Hesabının alacak kalanı, işletmenin henüz vadesi gelmemiş ve bu nedenle ödenmemiş borç senetleri, "Mukayyet (kayıtlı) değer" veya "Tasarruf (peşin) değer" i ölçüleri ile değerlemeye tabi tutularak bilançoda gösterilir.

DÜŞÜNELİM

Borç senetlerini mukayyet değer ölçüsü ile değerlendirme durumunda dönemsonunda yapılacak herhangi bir envanter işlemi olur mu?

Mukayyet (kayıtlı) değer: Bir iktisadi varlığın muhasebe kayıtlarında görülen değeridir.

Borç senetlerinin değerlemesinin mukayyet değerle yapılması tercih edilmişse ve Borç Senetleri Hesabında herhangi bir hata yapılmamış ve unutulmuş bir işlem yoksa, hesabın alacak kalanı bilançonun pasifinde aynen görülecektir. Yani, herhangi bir envanter kaydı yapılmayacaktır.

DÜŞÜNELİM

Borç senetlerini tasarruf değeri ölçüsü ile değerlendirme durumunda hangi envanter işlemleri yapılmalıdır?

Tasarruf değeri: Bir iktisadi varlığın değerlendirme gününde sahibi için arzettiği gerçek değerdir.

Alacak senetleri tasarruf değeriyle değerlendirildiği takdirde borç senetlerinin de tasarruf değeriyle değerlendirilmesi gerekir. Tasarruf değeriyle değerlemede borç senetlerinin nominal değeri ile tasarruf değeri arasındaki farkın kayda alınması gerekir. Bu fark, her bir borç senedinin vadesi ile değerlendirme günü (bilanço günü) arasındaki sürenin faizlerinin toplamına eşittir.

ÖRNEK

İşletmenin 31.12.200. tarihinde "321 Borç Senetleri Hesabı"nın görünümü aşağıdaki gibidir: İşletme alacak senetlerini tasarruf değeri ile değerlemeye tabi tutmuştur.

321 BORÇ SENETLERİ HESABI	
.	.
.	.
.	.
(31.12) 160.000.000.000	210.000.000.000 (31.12)

Alacak Senetlerine tasarruf değeri ölçüsünün uygulamasına muhasebeye reeskont işlemi de denilmektedir.

Tasarruf değerinin formüle dayalı hesaplanması konusu ikinci sınıfta ele alınacaktır.

Verilen örnekte işletme alacak senetlerini tasarruf değeri ile değerlemeye tabi tuttuğu için borç senetlerini de tasarruf değeri ile değerlemesi gerekmektedir. Tasarruf değeri ile değerlendirme yapılacak hesaplamada her senedin, değerlendirme günü (örneğin 31.12.200.) ile senedin vade tarihi arasındaki gün sayısı ve belirli bir faiz oranı dikkate alınarak reeskont (iskonto) tutarı belirlenir. Örneğimizdeki Borç Senetleri Hesabının alacak kalanı olarak görülen 50 milyar (210.000.000.000 – 160.000.000.000) lira nominal değerli borç senetlerinin vadeleri ve faiz oranı dikkate alındığında iskonto tutarının 4 milyar lira hesaplandığını varsayalım. Buna göre borç senetlerinin tasarruf (peşin) değeri 50.000.000.000 – 4.000.000.000 = 46.000.000.000 liradır. Bunun anlamı değerlendirme gününde borçlar eğer ödense, hesabın kalanı olan 50 milyar değil 46 milyar ödenecekti.

Belirtilen durumun sadece bir hesaplama ve değerlendirme varsayımı olduğunu unutmayınız.

DİKKAT

Borç Senetleri Hesabının alacak kalanının vadeleri geldiğinde ödenecek borç senetlerinin nominal değerleri toplamını veren özelliğini bozmamak için borç senetlerini tasarruf değerine indirgeyen reeskont tutarı, pasifi düzenleyen aktif karakterli "322 Borç Senetleri Reeskontu Hesabı"nda izlenir. Borç senetleri vadeleri gelmeden 31.12. tarihinde ödenseydiler, reeskont tutarı kadar az ödeme yapılacaktı. Dolayısıyla işletmenin geliri doğacaktı. Bu yaklaşımla söz konusu tutar, "647 Reeskont Faiz Geliri Hesabı"na kaydolunur.

Yukarıdaki örneğin muhasebeleştirilmesine ilişkin bu açıklamalardan sonra, yapılacak envanter kaydı şu şekilde olacaktır.

31.12.200.		
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS.	4.000.000.000	
647 REESKONT FAİZ GELİRİ HS.		4.000.000.000

Borç senetleri ile ilgili bilanço hesaplarının görünümü:

321 BORÇ SENETLERİ HESABI		322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS.	
.	.	4.000.000.000	
.	.		
.	.		
160.000.000.000	210.000.000.000		

Yukarıdaki büyük defter hesaplarına göre, işletmenin 50.000.000.000 lira nominal değerli senetli borcu vardır ve bunların bilanço günündeki tasarruf değeri (50.000.000.000 – 4.000.000.000) 46.000.000.000 liradır.

1. İşletmenin "321 Borç Senetleri Hesabı"nın alacak toplamı 600.000.000.000 lira, borç toplamı ise 400.000.000.000 liradır. Mukayyet değer ölçüsü esas alındığı takdirde bilançoda yer alacak borç senetlerinin değeri kaç lira olacaktır?
2. Borç Senetleri Reeskont Hesabı ve Reeskont Faiz Geliri Hesabı hangi durumlar sonunda ortaya çıkmaktadır?

SIRA SİZDE

Özet

İşletmenin bankalardan aldığı krediler ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

- İşletmelerin bankalardan aldıkları kredi borçları "Banka Kredileri Hesabı"nda izlenmektedir. Bankalardan kredi kullanıldıkça bu hesaba alacak, borç ödemeleri yapıldıkça da bu hesaba borç kaydı yapılır. Hesabın alacak kalanı bankalardan kullanılan ve henüz ödenmemiş kredi borcunu gösterir. Birden fazla bankadan kredi kullanıldığında, her bir banka ile olan kredi ilişkisi Banka Kredileri Hesabı'na bağlı açılan yardımcı hesaplarda izlenir.
- Dönemsonunda banka kredileri ile ilgili olarak öncelikle yardımcı hesaplarla ana hesap uygunluğu araştırılır. Daha sonra her bir bankadan alınan hesap özetleri ile yardımcı hesaplar karşılaştırılarak işletme ve banka uygunluğu sağlanır. Bu arada hesap özetlerinde belirtilen kredi faizlerinin de işletmenin hesaplarına işlenmesi gerekir.

Banka kredilerine tahakkuk ettirilen faizler

FİNANSMAN GİDERLERİ HS.	XX	
BANKA KREDİLERİ HS.		XX
- (A) Bankası b.c./h.		
- (B) Bankası b.c./h.		

şeklinde kaydedilir. Bu kayıtla bir yandan işletme için bir gider olan faiz giderleri Finansman Giderleri Hesabına borç, diğer yandan faiz kadar borçlarda meydana gelen artış Banka Kredileri Hesabına alacak kaydıyla muhasebeleştirilmiş olur.

İşletmenin satıcılara olan borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

- Satıcılardan bedeli daha sonra ödenmek üzere (kredili) alınan mal ve hizmetlerden doğan senetsiz borçlar "Satıcılar Hesabı"nda, senede bağlı borçlar da "Borç Senetleri Hesabı"nda alacak taraf kaydıyla izlenmektedir. Borç ödemeleri yapıldıkça bu hesaplar borçlandırılır. Hesapların alacak kalanları, işletmenin satıcılara henüz ödenmemiş senetsiz ve senetli ticari borçlarını gösterir.
- Dönemsonunda, eğer kullanılıyorsa Satıcılar Hesabı ile buna bağlı yardımcı hesapların uygunluğu araştırılır. Daha sonra işletme ve satıcılar arasında hesap özetleri ya da iletişim araçları ile hesap uygunluğu (mutabakat) sağlanır.

İşletmenin senede bağlı borçları ile ilgili dönemsonunda hangi işlemler yapılır?

- Borç senetleri ile ilgili işlemlerin doğru kaydedildiğinden emin olduktan sonra, dönemsonu bilançosunda borç senetlerinin hangi değerle gösterileceğinin belirlenmesi gerekir. Borç senetleri ya kayıtlı değerleri (aynı zamandan nominal değer) ile hesaplarda bırakılır ve herhangi bir envanter kaydına gerek olmadan bilançoda bu şekilde gösterilir ya da tasarruf değeri uygulanır. Eğer alacak senetlerine tasarruf değeri uygulanmış ise borç senetlerinin de bu değerle gösterilmesi gerekir.
- Borç senetlerinin tasarruf (peşin) değeri; borç senetlerinin nominal değeriden, değerlendirme tarihi ile her bir senedin son ödeme günü(vade) arasında işleyecek faizin hesaplanarak indirilmesiyle bulunur. Bu durumda tasarruf değeri nominal değerden daima küçük olacaktır. Senetlerin nominal değerleri ile tasarruf değerleri arasındaki fark işletme açısından bir faiz tasarrufu sağlar ve bu işleme "reeskont" adı verilir. Ortaya çıkan fark da işletme açısından "reeskont faiz geliri" dir.
- Fiilen senet üzerinde herhangi bir işlem yapılmamasına rağmen, değerlendirme varsayımından kaynaklanan reeskont işlemi, Borç Senetleri Hesabı kullanılmadan şöyle muhasebeleştirilir;

BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS.	XX	
REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS.		XX

Bu kayıtla, Borç Senetleri Hesabı'nın alacak kalanı bilançoda borç senetlerinin nominal değeriyle gösterilmesine olanak sağlarken, aynı grupta indirim (-) şeklinde yer alacak olan Borç Senetleri Reeskontu bilgisiyle, senetlerin tasarruf değeriyle de görünmesi sağlanmış olur.

Kendimizi Sınyalım

Bu üniteyi anlayıp anlayamadığınızı ölçmek için aşağıdaki soruları, sınav oluyormuş gibi cevaplayınız. Doğru cevapları ünitenin sonunda bulacaksınız. Başarı durumunuza göre ünitenin tümüne ya da cevaplayamadığınız sorulara ilişkin bölümleri yeniden çalışıp çalışmayacağınıza kendiniz karar verin. **UNUTMAYINIZ Kİ, SİZİ DEĞERLENDİRECEK KİŞİ, ŞU ANDA YİNE SİZSİNİZ.**

1. Bir ticari bankadan nakit kredi kullanıldığında, seçeneklerdeki kayıtlardan hangisi yapılır?

- Bankalar Hesabı borçlandırılır.
- Bankalar Hesabı alacaklandırılır.
- Banka Kredileri Hesabı alacaklandırılır.
- Banka Kredileri Hesabı borçlandırılır.
- Kasa Hesabı alacaklandırılır.

2. İşletmenin dönem içinde (A) Bankası Kredi Hesabı'na yatırdığı 100.000.000 TL'nin yanlışıyla (B) Bankası Kredi Hesabı'na yatırılmış gibi kaydedildiği belirlenmiştir. Yapılması gerekli envanter kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

a.

BANKA KREDİLERİ HS.	100.000.000	
- (A) Bankası Hs.		
BANKALAR HS.		100.000.000
- (B) Bankası Hs.		

b.

BANKA KREDİLERİ HS.	100.000.000	
- (B) Bankası Hs.		
BANKA KREDİLERİ HS.		100.000.000
- (A) Bankası Hs.		

c.

BANKA KREDİLERİ HS.	100.000.000	
- (A) Bankası Hs.		
BANKA KREDİLERİ HS.		100.000.000
- (B) Bankası Hs.		

d.

BANKA KREDİLERİ HS.	100.000.000	
- (A) Bankası Hs.		
KASA HS.		100.000.000

e.

BANKA KREDİLERİ HS.	200.000.000	
- (A) Bankası Hs.		
BANKA KREDİLERİ HS.		200.000.000
- (B) Bankası Hs.		

3. İşletmenin (A) Bankası Kredi Hesabı'na yatırdığı 500.000.000 TL'nin yanlışıyla aynı bankadaki mevduat hesabına yatırılmış gibi kaydedildiği belirlenmiştir. Gerekli envanter kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

a.

BANKA KREDİLERİ HS.	500.000.000	
BANKALAR HS.		500.000.000

b.

BANKALAR HS.	500.000.000	
BANKA KREDİLERİ HS.		500.000.000

c.

BANKA KREDİLERİ HS.	1.000.000.000	
BANKALAR HS.		1.000.000.000

d.

BANKALAR HS.	1.000.000.000	
BANKA KREDİLERİ HS.		1.000.000.000

e.

BANKA KREDİLERİ HS.	1.000.000.000	
---------------------	---------------	--

4. İşletmenin banka kredilerine tahakkuk eden faiz giderleri için hangi hesaba alacak kaydı yapılır?

- Bankalar
- Banka Kredileri
- Finansman Giderleri
- Faiz Giderleri
- Reeskont Faiz Giderleri

5. Bankalardan gönderilen hesap özetleri ile işletmenin hangi defteri karşılaştırılarak kontrol edilir?

- Günlük Kasa Defteri
- Yevmiye Defteri
- Büyük Defter
- Envanter Defteri
- Yardımcı Defter

6. İşletme daha önce kredili mal satın aldığı (C) Anonim Şirketi'nden, dönemsonunda 40.000.000 TL tutarında iskonto temin etmiştir. Bu işlemle ilgili yapılacak kayıta borçlandırılması gerekli hesap adı nedir?

- Kasa
- Satıcılar
- Alıcılar
- Ticari Mallar
- Satış İskontoları

7. Dönemsonu envanteri sırasında, işletmenin satıcı (B) Limited Şirketine olan 400.000.000 TL tutarlı senetsiz borcuna karşılık (Z) Bankası Kredi Hesabı üzerine çektiği çekle ilgili işlemin muhasebe kayıtlarına geçmediği saptanmıştır.

Yapılması gerekli yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

a.

BANKA KREDİLERİ HS.	400.000.000	
- (Z) Bankası Hs.		
SATICILAR HS.		400.000.000
- (B) Limited Şti.		

b.

SATICILAR HS.	400.000.000	
- (B) Limited Şti.		
BANKA KREDİLERİ HS.		100.000.000
- (Z) Bankası Hs.		

c.

VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HS.	400.000.000	
SATICILAR HS.		400.000.000
- (B) Limited Şti.		

d.

SATICILAR HS.	400.000.000	
- (B) Limited Şti.		
VERİLEN ÇEKLER VE Ö.E HS.		400.000.000

e.

BANKA KREDİLERİ HS.	400.000.000	
- (Z) BANKASI HS.		
VERİLEN ÇEKLER VE Ö.E HS.		400.000.000

8. İşletmenin Borç Senetleri Hesabı'nın durumu şöyledir;

321 BORÇ SENETLERİ	
.	.
.	.
.	.
495.350.000.000	575.600.000.000

31.12.200. itibariyle borç senetlerinin tasarruf değeri ise 75.250.000.000 TL olarak belirlenmiştir. İşletme tasarruf değerini uyguladığı takdirde, dönemsonu bilançosunda "Borç Senetleri" kalemi kaç TL olarak yer alır?

- 575.600.000.000
- 495.350.000.000
- 80.250.000.000
- 75.250.000.000
- 5.000.000.000

9. Dönemsonunda satıcı Varlık İşletmesi'nden alınan hesap özeti, dönem içinde senetsiz borca karşılık ödenen 67.000.000 TL'nin işletmenin kayıtlarına 76.000.000 TL olarak işlendiği saptanmıştır. Bu durumda yapılması gerekli düzeltme kaydı nasıldır?

a.

KASA HS.	9.000.000	
SATICILAR HS.		9.000.000
- Varlık İşl.		

b.

SATICILAR HS.	9.000.000	
- Varlık İşl.		
KASA HS.		9.000.000

c.

KASA HS.	67.000.000	
SATICILAR HS.		67.000.000
- Varlık İşl.		

d.

SATICILAR HS.	67.000.000	
- Varlık İşl.		
KASA HS.		67.000.000

e.

SATICILAR HS.	76.000.000	
- Varlık İşl.		
KASA HS.		76.000.000

10. İşletmenin Borç Senetleri Hesabı'nın kalanı 50.700.000.000 TL, borç senetlerinin peşin değeri ise 41.500.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Buna göre borç senetleri tasarruf değeri ile değerlendirildiğinde yapılacak envanter kaydında borçlandırılacak hesap adı ve tutarı nedir?

- Borç Senetleri, 9.200.000.000 TL
- Reeskont Faiz Giderleri, 9.200.000.000 TL
- Reeskont Faiz Gelirleri, 9.200.000.000 TL
- Borç Senetleri Reeskontu, 9.200.000.000 TL
- Borç Senetleri, 41.300.000.000 TL